

Putte 80 Still blowing strong

Av Jonas Sima

Bäste bror och mästare!

Nu senast på ditt och din hustru Sylvias sommartorp Kalvsboda djupt i den fagra sörmländska svampskogen dristade jag mig till en försynt undring: det måste väl ändå ha blivit fel i prästbetyget?

Om detta kan man inte så noga veta, svarade du på ditt Wickmanvis.

Sedan länge har Putte vant sig vid publikens förundran. Han är precis lika tjusig som när jag dansade till hans sextett i Ljusdals folkpark på 50-talet, kan en beundrande dam i dag utbrista i en landsortskyrka där han just konserterat. Vi märker ingen som helst nedgång, tvärtom, konstaterar jazzkännare. Han spelar bättre än någonsin, skriver kritiker.

Putte flinar åt mina funderingar: Du förstår, det tar tid att bli bra. Jag har skött mig, rökning har jag aldrig lyckats lära mig, vin har jag lärt mig dricka först i farbroråren, jag har hållit ett högt tempo och undvikit att sporta! Nåja, kan denne skrivare invända. Jag har åkt skidor med dig och sett dig kasta dig utför slalomstupen från Mesklumpen i Stora Blåsjön. Och vi vet från en av dina favorithistorier att du gav Miles Davis en rejäl snyting när ni sparrade mot varandra på boxningsklubben Sparta på Söder. Men jag slutade tvärt med boxningen, avbryter Putte. Det var något fel på mitt hopprep, för det fastnade alltid under foten.

Som alla idrottsmän får man sina skador, konstaterar Putte. Närmast är det väl just skidåkningsen som tagit hårt på mig, förklarar han varför han ibland har ont i ryggen. Det kan vara ett helsicke att lyfta ett vattenglas – men aldrig klarinetten. Nä, han tror inte han håller instrumentet fel – och det tror förstås ingen annan heller – men kanske han ibland står snett på något vis när han spelar. Därav understundom ryggskott. Men Putte finner inget underhållningsvärde i att tala om krämpor och ålder: Jag tar Losec i stället för smörgås på mornarna, går bra ihop med marmelad, men inte med leverpastej!

När jag lite beskäftigt påpekar att yngre klarinetttister i det s k seriösa lägret håller i instrumentet med hjälp av en snodd, liksom saxofonister, är det inget att pröva för Putte: Det är fejt med snodd!

Mästare på jazzklarinet, världsmästare vid 80 år. 60 år som jazzproffs.

I år 2004 firar Putte ännu ett jubileum, som människa och musiker. Hur kan du blåsa så bra i klarinetten och fortfarande vara så flink i fingrarna år efter år, frågar journalister? Är redaktören utsänd av sportredaktionen, blir då Puttes punchline.

Likväl vet jag, som periodvis själv fuskar med instrumentet, att klarinettspel är ett finsnickeri. Efter uppnådd pensionsålder brukar normala

finsnickare börja fumla med verktygen och vilja ta det piano.

Putte Wickman, mot alla naturmakter, blir bara bättre och bättre på sitt instrument. På senare år har han fått svart på vitt på att han verkligen är "the Champ". På en jazzfestival i Helsingör korades Putte till världens bästa jazzklarinetttist. Det var ingen nyhet får oss svenskar. Danska tidningen Politikkens kritiker skrev om hans avspända, lekfulla och djupt seriösa musik: "I dag finns det ingen jazzklarinetttist på hans nivå, och ser man tillbaka tvivlar man på om det funnits någon före." Vi, hans diggare i flera generationer, har aldrig tvivlat på den saken.

Putte har tilldelats det franska Django d'Or-priset, nominerats till danska Jazzpa-priset, jazzens Nobelpris, och av regeringen förärats medaljen Illis Quorum, åttonde storleken, samt blivit ledamot av Kungliga Musikaliska Akademien. Nu väntar vi, hans fans, på att han också blir adlad.

Hans sedan länge främste konkurrent på jazzklarinet, amerikanen Buddy De Franco, anser att Putte är "en svensk nationalskatt!" och den bästa klarinetttist han hört – och deras dueller på scenen har alltid varit "giganternas kamp".

Puttes reaktion på lovorden blir att snabbt ta ned dem till fotknölnarna: Champion är väl att överdriva, men schamponerad är jag!

Han far och flyger som förr mellan de många engagemangen, oavbrutet aktiv. *Still blowing strong*. Blir du aldrig trött på allt resandet och att stå på alla dessa scener och blåsa i ditt rör? kan jag och andra undra. Att resa är en del av mitt liv, upprepar Putte. Jag kan utan större problem spela tio timmar utan att bli trött i läppen, försöker han övertyga mig om. Ska den här texten in i någon sportsbilaga?

Bara sedan 1990, då denne skrivare för SVT gjorde porträttfilmen "A la Clarinette", har Putte spelat in ett tjugtal cd-skivor, varav ett halv dussin på det goda märket Gazzell. Han har ingen vidare koll på sin egen produktion, hemma har han knappt en platta med sig själv. Putte är inte en artist som samlar på Wickmaniora så att säga. Däremot är han konstintresserad och familjen äger en nätt samling modern svensk konst.

Putte är som bekant också en stor underhållare på scenen och privat. Som lustigkurre har han uppträtt i minnesvärda program som Lekande lätt ("Vilka är långa, runda och en är blind?"), På spåret, Allsång på Skansen, och till och med lagat mat i televisionen. Det var nog enda gången i livet Putte lagat mat! Du tycks ju på äldre dar blivit en populär ståuppkomiker, försöker jag provocera. Hade jag bara ägnat mig åt jazzen, hade jag inte kunnat försörja mig i Sverige, blir Puttes rationella svar. I och med att jag ibland "larvar" mej i nöjesprogram i TV, lockar jag kanske fyra personer extra till en konsert. Han kan vara vass i bedömningen av yngre kolleger som han tycker nonchalerar publiken genom att exempelvis uppträda iklädd Helly Hansen och näbbstövlar. Mörk dubbelknäppt kostym med matchande slips är Puttes strikta stilideal. Efter klarinettspelet är nog fina märkeskläder och dyra bilar hans främsta gren.

Har du något hemligt livselixir, fortsätter jag förhoppningsfullt. Putte drar gärna till med en lustighet och citerar nu den legendariska orkesterledaren Arthur Österwall: "Spritén räddade mig från idrotten!" Sedan blir han så allvarlig han kan bli. Man måste ha tur och inte drabbas av sjukdom eller låta sig överköras av en spårvagn. Och som sagt inte slita på kroppen i onödan. Titta på gamla idrottsmän, som "Topsy" Lindblom – som basade för jazztemplet Nalen och var OS-mästare i tresteg – han kunde knappt gå! På sin höjd kan Putte förmå sig till att dra runt med gräsklipparen på sommatorpet. På sin härliga herrgård i Grycksbo i Dalarna, dit han "flyttat hem" som han säger, inskränker sig hans arbetsinsats till långpromenader med Sylvia och att umgås med de tre katterna Maja, Knutsson och Chaney, vilka går så som barn i gården. För Putte, född i Borlänge och uppvuxen i borgerligt och burget hem på Stationsgatan därstädes, har återkomsten till Dalarna varit betydelsebärande. Det var i folkparken i Grycksbo han debuterade som klarinettist för 62 år sedan, i Thorvald Mattssons orkester spelade han "Jungle drums" som han plankat från en platta med idolen Artie Shaw. Cirkeln sluts här i Dalarna – men som sagts: man kan aldrig så noga veta med Putte Wickman. Han har i alla fall försett sig med folkdräkt – en Tunadräkt med slokhatt. Och han påstår sig ha skaffat långkalsonger i siden därtill: Vadmalen kliar, jag är känslig som du vet. Folkmusik är något han hört talas om men som däremot aldrig drabbat honom.

Jodå. Jag har sagt tidigare att Putte kan påminna om Harpo, en av bröderna Marx som hittade på de galnaste hyss och spelade clown, men detta upphörde genast när han slog sig ned med sitt instrument. Liksom musiken blir på allvar när Putte sätter klarinettmunstycket i munnen. Bakom den lustiga jargongen, skämten och den eleganta fasaden finns en känslig sökare som inte vill slå sig till ro med vunna triumfer. Han funderar ständigt på nya utmaningar, konserter och plattor med intressanta klanger, arrangemang och sättningar.

Det finns givetvis en mytologi kring Putte Wickman som han gärna tar del av men knappast själv odlar utanför glada kamraters lag. Sant är dock att han i ungdomen drömde om att bli konsertpianist; och aldrig tagit en klarinettlektion. Han vidhåller att han lärt sig spela efter "apmetoden", det vill säga medelst härmning. Pianot har han inte på allvar rört sen ungdomen. Han stormtrivs med livet som klarinettist. Han hävdar att det till och med är roligt att öva och tror det är farligt att koppla av och börja dröna. Det tycker nog alla äkta musikanter och artister.

Att spela klarinett är ju allt jag kan, säger Putte ofta, jag älskar det. Han känner sig ännu "nödigt ung". Men när jag fyller 90 ska jag ta simborgarmärket, lovar jubilaren.

GRATTIS!
Din vän Jonas
som aldrig upphör att förvånas!

För ytterligare info kontakta: Westin Promotion, Anders / Rickard Tel: 0340-677724